

ЕЗИКОВА ГИМНАЗИЯ
“Професор д-р Асен Златаров”

Утвърждавам!

Директор:

Деян Янев

**Програма за гражданското, здравното, екологичното и
интеркултурното образование в ЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“ -
Хасково**

за учебната 2024/2025 г.

1. Общи положения:

- Програмата е съставена съгласно държавния образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование - Наредба №.13/21.09.2016г.
- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в ЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“ - Хасково като част от часовете за часа на класа, съгласно Приложение № 5 към чл.11, ал.3 на същата Наредба.
- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на общообразователната подготовка се осъществяват интегрирано и чрез самостоятелен учебен предмет гражданско образование. Неговото интегриране се осъществява чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности по чл. 77, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.

2. Същност:

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда, както и за формиране на гражданско съзнание и добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

3. Цели:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките и демократичните ценности
- познава институциите
- зачита значимостта на всяка човешка личност
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция
- взема самостоятелни решения относно своето развитие
- носи отговорност за поведението си
- подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните

- познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;

2. Училището като образователна институция и саморазвиваща се общност продължава да:

- възпитава в демократичните ценности
- насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система
- утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация
- изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

№.	Тематични области:	Теми:	Минимален брой часове по тематични области и класове
1.	Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	<p>Национални и официални празници:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Ден на народните будители“ 2. „Трети март“ 3. „Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост“ <p>Официални празници на РБ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. „Коледа“ 5. „Великден“ 	<p>VIII клас - 4ч</p> <p>IX клас - 4ч</p> <p>X клас - 4ч</p> <p>XI клас - 4ч</p> <p>XII клас - 4ч</p>
2.	Толерантност и интеркултурен диалог	<p>„Зачитане на личността на другия“</p> <p>„Аз и другите“</p> <p>„Светът около мен“</p> <p>„Уважаване и разбиране на межкултурните различия“</p> <p>„Празници и обичаи в различните религии“</p>	<p>VIII клас - 1ч</p> <p>IX клас - 1ч</p> <p>X клас - 1ч</p> <p>XI клас - 1ч</p> <p>XII клас - 1ч</p>
3.	Финансова и правна грамотност, вкл. „Моето първо работно място“	<p>Финансова грамотност:</p> <p>„Нужди и желания“</p> <p>„Приходи и разходи в семейството“</p> <p>„Местни и държавни данъци“</p> <p>Правата на човека:</p> <p>Гражданско право</p> <p>Трудово право</p> <p>Търговско право</p> <p>„Конституция на Република България“</p> <p>„Права и задължения на гражданите“</p> <p>„Международни институции в защита на човешките права“</p> <p>„Права в България и ЕС“</p> <p>Моето първо работно място:</p> <p>„Искам да постъпя на работа“</p> <p>„Започвам работа“</p> <p>„Възнаграждението за моя труд“</p>	<p>VIII клас - 2ч</p> <p>IX клас - 2ч</p> <p>X клас - 2ч</p> <p>XI клас - 2ч</p> <p>XII клас - 12ч</p>

		<p>„Защита от рискове на работното място и в живота – задължително осигуряване“</p> <p>„Работното време, почивки и отпуски – мога ли да го управлявам сам(а) и как?“</p> <p>„Безопасен и квалифициран труд – от кого зависи?“</p> <p>„Веднъж постъпил(а) на работа, мога ли нещо да променя, ако не ми харесва, как да напусна?“</p> <p>„Кой следи за правата на работещите? Къде и как да ги намеря?“</p> <p>„Работа в чужбина – интересно е, има ли правила?“</p>	
4.	Военно обучение и защита на родината	<p>X клас –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Усвояване на знания и придобиване на умения, свързани със защитата на Родината; 2. Същност и съдържание на гражданско-военните отношения; 3. Оказване на помощ на населението от въоръжените сили при кризи от военен характер; 4. Оцеляване при откриване на невзривени боеприпаси, както и оказване на съдействие от въоръжените сили на органите за сигурност в борбата им срещу разпространяване на оръжия за масово унищожение, незаконен трафик на оръжие и тероризъм; 5. Защита на населението и критичната инфраструктура и участие на въоръжените сили в спасителни и евакуационни дейности. <p>/Комплексно занятие - ноември 2024 г. и февруари 2025 г./</p> <p>XI клас -</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Въоръжени сили на Република България – история и настояще; 2. Мисии и задачи на въоръжените сили на Република България; участие в операции и мисии извън територията на страната; 3. Същност, цели и задачи на резерва на въоръжените сили на Република България; 4. Въоръжение и екипировка на военнослужещите във видовете въоръжени сили; 5. Приемане на военна служба и на служба в резерва на въоръжените сили на Република България. <p>/Комплексно занятие - ноември 2024 г. и февруари 2025 г./</p>	X клас - 5ч XI клас - 5ч
5.	Безопасност и движение по пътищата	<p>VIII клас – 1. Движение извън населено място през деня. ЖП прелези. Маневри на пътя.</p> <p>2. Движение извън населено място през нощта и при различна видимост.</p>	VIII клас – 4ч IX клас – 4ч X клас – 4ч XI клас – 1ч XII клас – 1ч

		<p>3. ППС и МПС. Системи за пасивна и активна безопасност.</p> <p>4. Основни правила на движението през отделните части на денонощието в извън населените места.</p> <p>IX клас – 1. Структура на пътя. Видове маркировка.</p> <p>2. Групи пътни знаци.</p> <p>3. Скорост на движение на МПС (автомобил, мотоциклет, моторедвел, велосипед, електроскутери и ховърбордове)</p> <p>4. Действия на водача според средствата за регулиране на движението.</p> <p>X клас - 1. Категории МПС и свидетелства за тяхното управление.</p> <p>2. Административни наказания за нарушителите.</p> <p>3. Поведение на контролните органи при констатирани нарушения от водачите на пътя.</p> <p>XI клас – 1. Транспортна култура и дисциплина на водачите и пешеходците.</p> <p>2. Особени правила при някои участници в движението.</p> <p>3. Пътнотранспортни произшествия.</p> <p>4. Правомощия на органите за контрол на движение по пътищата.</p> <p>XII клас – 1. 1. Транспортна култура и дисциплина на водачите и пешеходците.</p> <p>2. Пътнотранспортни произшествия – рискове и злополуки на пътя.</p> <p>3. Правомощия на органите за контрол на движение по пътищата.</p>	
6.	Защита на населението при бедствия, аварии, и катастрофи; оказване на първа помощ	<p>VIII клас – 1. Опасни вещества и материали;</p> <p>2. Пожари. Самовъзпламеняване и самозапалване.</p> <p>3. Поведение при спасяване в различни критични ситуации;</p> <p>4. Първа помощ при биологично замърсяване;</p> <p>5. Правила за поведение и действие на учениците при бедствия, аварии катастрофи. Проиграване на плана за евакуация – 16.10.2024 г.; 19.03.2025 г.</p> <p>IX клас - 1. Опасни строителни вещества и материали;</p> <p>2. Опасни полимерни вещества и материали.</p> <p>3. Поведение при спасяване в различни критични ситуации;</p> <p>4. Първа помощ при слънчев и топлинен удар;</p> <p>5. Правила за поведение и действие на учениците при бедствия, аварии катастрофи. Проиграване на плана за евакуация – 16.10.2024 г.; 19.03.2025 г.</p> <p>X клас - 1. Защита от продуктите на горене;</p> <p>2. Опасни вещества и материали.</p> <p>3. Поведение при спасяване в различни критични ситуации;</p> <p>4. Първа помощ при загуба на съзнание;</p> <p>5. Правила за поведение и действие на учениците при бедствия, аварии катастрофи. Проиграване на плана за евакуация – 16.10.2024 г.; 19.03.2025 г.</p> <p>XI клас – 1. Пожарна опасност на автомобили и мерки за безопасност;</p>	<p>VIII клас – 5ч</p> <p>IX клас – 5ч</p> <p>X клас – 5ч</p> <p>XI клас – 3ч</p> <p>XII клас – 3ч</p>

		<p>2. Поведение при спасяване в различни критични ситуации</p> <p>3. Правила за поведение и действие на учениците при бедствия, аварии катастрофи. Проиграване на плана за евакуация – 16.10.2024 г.; 19.03.2025 г.</p> <p>XII клас – 1. Индивидуални и колективни средства за защита – употреба и поведение при пожар в обществена сграда;</p> <p>2. Загуба на съзнание, клинична и биологична смърт /признаци, разпознаване и поведение/;</p> <p>3. Правила за поведение и действие на учениците при бедствия, аварии катастрофи. Проиграване на плана за евакуация – 16.10.2024 г. ; 19.03.2025 г.</p>	
7.	Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	<p>„Разпознаване на чувства и емоции“</p> <p>„Техники за овладяване на емоциите“</p> <p>„Вербално и невербално общуване“</p> <p>„Справяне с агресията“</p> <p>„Превенция на насилието в училище“</p> <p>„Мирно решаване на конфликти“</p>	<p>VIII клас - 2ч</p> <p>IX клас - 2ч</p> <p>X клас - 2ч</p> <p>XI клас - 2ч</p> <p>XII клас - 2ч</p>
8.	Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	<p>„Поведение при терористична заплаха“</p> <p>„Антитерористични органи“</p> <p>„Безопасно сърфиране в интернет (киберзащита)“</p>	<p>VIII клас - 2ч</p> <p>IX клас - 2ч</p> <p>X клас - 2ч</p> <p>XI клас - 2ч</p> <p>XII клас - 2ч</p>
9.	Кариерно ориентиране	<p>„Първият избор на професия“</p> <p>„Какъв искам да стана“</p> <p>„Желани професии“</p> <p>„Моята успешна реализация“</p>	X клас - 1ч
10.	Превенция и противодействие на корупцията	<p>„Разпознаване на корупцията“</p> <p>„Противодействие на корупцията“</p> <p>„Антикорупционни органи“</p>	<p>VIII клас - 2ч</p> <p>IX клас - 2ч</p> <p>X клас - 2ч</p> <p>XI клас - 2ч</p> <p>XII клас - 2ч</p>
11.	Електронно управление и медийна грамотност	<p>„Принципи и цели на електронното управление“</p> <p>„Фалшиви новини“</p> <p>„Прилагане на електронното управление за лични и обществени цели“</p>	<p>IX клас - 1ч</p> <p>X клас - 1ч</p> <p>XI клас - 4ч</p>
12.	Теми по избор - здравно образование	<p>„Грипни епидемии“; „Лична хигиена - чисти ръце“;</p> <p>„Хранене и здраве“</p>	VIII-XII клас

*В таблицата е посочен минималният брой часове за занимания и дейности по посочените тематични области. В зависимост от спецификата на класа, възрастта на учениците и конкретния контекст е възможно и комбиниране на теми и дейности от различни тематични области.

**В остатъка от часове, предвидени за часа на класа, се осъществяват занимания и дейности, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, за развитие на класа като общност, за ученическото самоуправление и др.

Програмата е приета на педагогически съвет, което е отразено в протокол №1 от 18.09.2024 г.